

Indhold

PAPYRUS 44. årgang, nr. 1 2024

- 4 Papyrusfabrikation i Finland: Kaisaniemimetoden**
Thomas Christiansen
- 18 Ansigt til ansigt med guderne? Rituelle masker i det gamle Ægypten**
Rune Nyord
- 28 Seneste nyt fra TT 217 i Deir el-Medina. Resultater fra sæson 2024**
Kathrin Gabler, Julie, Simone, Chiara
- 40 Egypten – Besat af livet. Udstilling på Moesgaard Museum**
Vinnie Nørskov
- 46 Siden sidst**
Louise Alkjær

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, cand. mag. og underviser på Folkeuniversitetet.

Thomas Christiansen, Ph.d.

Kathrin Gabler, Ph.d. Senior Research Fellow DAI, Cairo

Rune Nyord, Ph.d. Associate Professor Emory University

Vinnie Nørskov, Ph.d. Lektor Aarhus Universitet, Antikmuseet

Julie Schwartzlose Christensen, stud.mag. Københavns Universitet og undervisningsassistent

Chiara Serena Spinazzi-Lucchesi, Ph.d. Postdoctoral Researcher, Københavns Universitet og Nationalmuseet

Simone Willemoes Skjold Sørensen, stud.mag. Københavns Universitet og undervisningsassistent

ENGLISH ABSTRACTS

Papyrus production in Finland: The Kaisaniemi method

Thomas Christiansen

For a long time, Thomas Christiansen has been interested in how papyrus was manufactured in ancient Egypt. He starts with an account of earlier data on the topic, from the short description by Pliny the Elder to Hassan Ragab who re-introduced the papyrus plant, *Cyperus papyrus*, to Egypt where it had long since died out. Experimenting with papyrus plants from the Kaisaniemi Botanical Garden in Helsinki, Thomas has been able to get results that appear very similar to ancient papyrus.

Face to face with the gods? Ritual masks in ancient Egypt

Rune Nyord

Only few actual masks have been found in Egypt and definite depictions as well as references in texts are scarce. Rune Nyord appends a question mark to his title to reflect the fact that some scholars have argued that the representations of humans with animal heads are actually priests with masks. Even though there is as yet no final answer to the question of masking, the debate nevertheless throws light on how the Egyptians understood the relationship between images and gods.

Latest news from TT 217 in Deir el-Medina: Results of the 2024 season

Kathrin Gabler, Julie Schwartzlose Christensen, Simone Willemoes Skjold Sørensen and Chiara Spinazzi-Lucchesi

During January and February 2024, the fourth season of the TT 217 project investigation of

the tomb of Ipy at Deir el-Medina was undertaken. The team, led by Kathrin Gabler, works in close cooperation with Chiara Spinazzi-Lucchesi, of the Centre for Textile Research, Copenhagen University, and involves two students from the Department of Cross-Cultural and Regional Studies. Their joint report includes a special focus on the documentation of polychrome decorated wall fragments and of pottery, together with the production of textiles.

Egypt – Obsessed with life Exhibition at Moesgaard Museum

Vinnie Nørskov

Vinnie Nørskov visited *Egypt – Obsessed with life* at Moesgaard Museum in Aarhus, and now guides us through the exhibition while considering how the visitors might perceive it. Ole Herslund was hired as the Egyptological expert and it is a “true Moesgaard exhibition” with colourful graphics, sound and videos. There are also many texts and wonderful objects. The latter are obviously mainly from elite tombs, and thus leave to one side the story of common people, as well as the role of women.

Ole Herlund på en af forskerskærmene i udstillingen “Egypten – Besat af livet”, som Vinnie Nørskov fortæller om her.

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen ToRS
Københavns Universitet Amager
Karen Blixens Plads 8, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail:

tine.bagh@gmail.com

Bank: Danske Bank

1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand og Papyrus-redaktør)

Else Steenberg (sekretær)

Louise Alkjær

Diana H. Barfod (kasserer)

Paul John Frandsen

Mette Gregersen (næstformand)

Ole Herslund

Mette Holst

Merete Allen Jensen

Ziff Julie Jonker

Elin Rand Nielsen (webmaster)

Sofie Schiødt

Suppleanter:

Ulla Neubauer

Torben Schandel

Julie Schwatzlose Christensen

Simone Willemoes Skjold Sørensen

PAPYRUSredaktion

Tine Bagh (ansv.)

Paul John Frandsen

Louise Alkjær

Merete Allen Jensen (layout)

Rune Nyord

Elin Rand Nielsen

Konsulent: Anne Haslund Hansen

Tryk: P.E. Offset, Varde

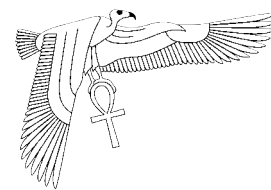
Papyrus udgives med støtte fra
Kulturministeriets Tidsskriftstøtte-
udvalg. Eftertryk kun tilladt med skrift-
lig tilladelse fra redaktion og forfattere.

ISSN 0903-4714

Omslagsbilleder

Collage. Papyrusplanter i Kasaniemi
botaniske Have, Helsinki, foto Thomas
Christiansen, og gravmodel af en papy-
rusbåd, Metropolitan Museum of Art
20.3.5. Se artklen, s. 4.

Redaktionelt

Da omslaget til dette nummer skulle vælges, var det nærliggende at tænke på vores navn, *Papyrus*. Som nogle af DÆS-medlemmerne nok kan huske, havde *Papyrus* i en tidligere periode et rødt, sort og hvidt omslag med en grafisk version af Papyrusplanter inspireret af gamle ægyptiske fremstillinger. Denne gang var vi så heldige, at vi kunne anvende rigtige papyrusplanter, som de ses i Kaisaniemi botaniske Have i Helsinki. Her har Thomas Christiansen den seneste tid slået sine folder i forbindelse med sine eksperimenter med at fremstille papyrus på samme måde som de gamle ægyptere. Thomas har interesseret sig for de gamle papyri siden starten af sin studietid. Da han som ny studerende var på ekskursion til Berlin, valgte han at fortælle de andre studerende om Dødebogen. Siden studerede han teksterne på forskellige papyri, og han undersøgte det blæk, som blev anvendt af de gamle skrivere. Nu er turen så kommet til selve materialet papyrus, og hvordan ægypterne fremstillede det.

I øjeblikket er tre mumiemasker fra romersk tid udstillet på Glyptoteket, da deres farver og materialer er blevet analyseret med nye videnskabelige metoder. Vi kalder dem masker, men de har ingen huller til øjnene eller andet, så de dækker hele den afdøde persons ansigt. Rune Nyord har set nærmere på rituelle masker, hvor der har været uenighed om, hvor almindelige disse var i oldtidens Ægypten. Der findes kun meget få fund af egentlige masker og sikre eksempler på fremstillinger af maskerede mennesker eller tekster, der beskriver dette. Det er nu heller ikke det, der interesserer Rune så meget og heller ikke, om en maskeret person virkelig blev opfattet som en gud. I stedet bruger han begrebet maskering til at belyse den ægyptiske opfattelse af billeder og guder.

Da Kathrin Gabler vikarierede for Kim Ryholt og Fredrik Hagen på Københavns Universitet, mens disse havde orlov, var hun også gået i gang med dokumentationen af TT 217 i Deir el Medina. Kathrin holdt foredrag for DÆS om starten på dette projekt, som nu er nået til den fjerde sæson. Kathrin fik job hos det Tyske Arkæologiske Institut i Cairo og forlod København. Hun sluttede dog ikke samarbejdet med ToRS, men gav de to studerende Julie og Simone chancen for at komme med til Deir el-Medina i den netop afsluttede sæson. Dette fortæller de alle tre om her sammen med tekstileksperten Chiara Spinazzi, der også har holdt foredrag for DÆS om sit arbejde med både tekstiler og redskaber anvendt til fremstilling af tekstiler. I øjeblikket arbejder hun også på et projekt vedrørende de ægyptiske tekstiler på Nationalmuseet.

Vinnie Nørskov fra Antikmuseet i Aarhus tog turen ud til Moesgaard to gange for at se udstillingen *Egypten – Besat af livet*, den ene gang i forbindelse med Ole Herslunds omvisning for DÆS. Hun tager os her med gennem udstillingen og kommer med betragtninger set fra en museumsleder/klassisk arkæolog med interesse for mumier/museologs vinkel. Moesgaard har en stor afdeling, der iscenesætter deres udstillinger, og som også arbejder for andre udstillingssteder. Som Vinnie skriver, sætter dette sit præg på udstillingerne, som er fulde af ramasjang med lyd, billeder og videoer. Til idéen bag udstillingen havde de hyret Ole Herslund, som stod for den faglige ekspertise. Hvordan dette samarbejde i nogle tilfælde kan give sig udtryk i modsigelser, er der nok ikke så mange af de besøgende, der bemærker, når musikken spiller, eller i dette tilfælde når fuglene kvidrer, vandet risler og fluerne summer.

Med dette nummer af Papyrus ønskes DÆS-medlemmerne en god sommer med læsningen om så forskellige aspekter af ægyptologien som disse fra praktiske eksperimenter til tanker om ægypternes opfattelse af deres verdensbillede og videre over lovende resultater fra feltarbejde til det at formidle ægypternes tankeverden via udstillingen af fund fra deres grave.

TB